

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena: Na celý rok --- 4.- koruny. Na pol roka --- 2.- " Na štvrt' roka --- 1.- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát	Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Cený ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Nariadenie stranivá žatvy.

Dňa 4. júla v meste *Nyitrazsámbokrét* pod predsedníctvom hlavného slúžneho vydržiavaná bola hospodárska porada pre celý okres. V porade účasť brali okresní páni farári, notári, rychtári a členovia hospodárskych výborov. Všetko, čo sa tam ustálilo, pod peňažitou pokutou viaže každého občana a proti nariadeniam tam ustáleným neni žiadnej appellácie.

Nariadenia sú nasledujúce:

1. Kde sa žatva nie za podiel (rész), lež za peniaze koná, tam žnec s chovou dostane na deň 3 kor. 50 hal., bez chovy 6 korún; žnica s chovou 2 kor. 50 hal., bez chovy 4 koruny.
2. Keď sa žne za peniaze, vtedy práca sa začne pri východe a skončí sa pri západe slnka.
3. Nakoľko by niekde pilná práca to žiadala, žeby nádenník aj po západe slnka robiť musel, vtedy na každú hodinu chlap dostane 60 hal. a žena 40 hal.
4. Pri zväžaní na deň od jedného páru koní platí sa 20 kor., od jedného páru volov alebo kráv platí sa 16 korún.
5. Pri zväžaní a mlátení zbožia všetko fajčenie a cigarettovanie pod prísnu peňažitou pokutou je zakázané. Fajčiť pri žatve vonku na poli je dovolené.
6. Okresný hlavný slúžny splnomocnil všetkých obecných rychtárov, aby tie samopašné chlapčiská, čo doma lumpujú, kartujú, korhelujú, po nociach sa túlajú, kdekolvek

ich najdú, či v krčme, či na ulici, s korbáčom rozohnali, ba protiviacich sa aj vydrali, pri čom hlavný slúžny ešte aj ináč ich trestať bude.

7. Ponevác po obciach všelijakí česki komedianti sa túlajú, medzi ktorými mnohí aj špioni byť môžu, nariadené je, že takíto kdekolvek sa zjavia, hneď sa šupom z dediny vyhnať musia.

8. Jestli volaktorá žena, ktorá vojenskú podporu fahá, zdráhala by sa účasť brať pri žatve, takej hneď odoberú knižku válečnej podpory, ba ešte aj iný trest jej vymerajú.

9. Vojaci domov na slobodu prepustení, jestli by pri poľnej práci pomáhať nechceli, naskutku oznámení budú vojenskému komandu.

10. Kde Srbi alebo Rusi pri žatve pracujú, prísne musia byť strážení, aby sa od fajčenia zdržovali a po jednom nikdy nemajú byť nechani, aby snád z pomstvy stodolu nepodpálili.

11. Nájomníci pri železničnej čiare na žatvu musia byť prepustení.

12. Aby tá krásna a bohatá úroda, akej snád v nitrianskej doline už od 50 rokov nebolo, tým istejšie skludená bola, ustálilo sa aj to, že počas žatvy a mlažby v mesiaci júli a auguste v nedelu a vo sviatok v kostoloch služby Božie rano o 7. hodine a večer litánie tiež o 7. hod. vydržiavané budú, žeby takto veriaci ľud rano zadosť učiniť mohol svojej náboženskej povinnosti a potom aby poľnú prácu, ktorá je veľmi pilná, až do večera konať mohol v mene Božom.

Dispensácia od služobnej práce.

Boží, cirkevný, ba aj svetský zákon nariaďuje, aby sa šesť dní pracovalo a siedmy deň aby bol zasvätený. Od tohto nariadenia je výnimka vtedy, keď to vyžaduje česť Božia, dobrobyt vlasti alebo nášho bližného. Od kedy svetová vojna trvá, po celej krajine jak cirkevné, tak aj svetské predstavenstvá dovoľujú to, aby veriaci počas svetovej vojny služobné, lepšie povedané *poľné práce v každú nedeľu a vo sviatok po službách Božích konať mohli bez hryzenia svedomia. Následkom toho dovolené je počas vojny v nedeľu a vo sviatok po službách Božích žať, zväzať, mlátiť, ba v jaseňi dovolené bude aj zemiaky, repu kopať, siať.*

V tomto ohľade všetky cirkevné vrchnosti už pred dvoma rokmi dovolily, kým vojna trvá, v nedeľu a vo sviatok po službách Božích konať surné práce. Tak ku príkladu osvietený pán biskup nitriansky v svojom XII. obežnom liste pp. farárom na vedomie dáva, že počas vojny všetky poľné práce vo sviatočné dni konané byť môžu, len žiada, *aby páni farári v nedeľu a vo sviatok služby Božie včasne rano a litánie večer odbavovali, aby takto veriaci ľud tak svojej náboženskej, ako aj občianskej povinnosti zadost učiniť mohol. Sú takí občania, ktorí, už či z náboženského ohľadu, či z inej príčiny, v nedeľu robiť nechcú, ani včul, keď celá vlasť v plameni stojí. Takito sú chybného zmýšľania, bo sa ľahko stať môže, najmä keby cez leto pršky nastaly, že pri terajšej veľmi malej mužskej pracovnej sile mnoho zbožia na vnivoč vynde. Naši nepriatelia, ako Rusi, Francúzi, falošní Taliani, najmä ale Angličania, keď nás v boji prevládajú nemôžu, chcú nás vyhladovať. Našou povinnosťou je, aby sme celú našu poľnú úrodu od každej škody zachránili a tak výživnosť zabezpečili nielen sebe, lež aj Rakúšanom a Nemcom, ktorí s nami tak hrdinsky bojujú.*

Z krajinského zákonodarstva.

Kresťanská ľudová strana za verejné úradníctvo.

Snemovňa krajinských vyslancov v zasadnutí 4. júla pojednávala návrh o válečnej podpore verejného úradníctva. Z tejto príležitosti v záujme verejného úradníctva v mene kresťanskej ľudovej strany nasledovnú mohutnú reč povedal pápežský prälát, krajinský vyslanec

Ján Molnár.

Ct. snemovňa! Keď laňajšieho roku reč bola o podpore verejného úradníctva, predstavený vtedy zákonný návrh v mene kresťanskej ľudovej strany prijal som vo všeobecnosti a ešte viacej som žiadal, ako v ňom präliminované bolo, bo v tom návrhu ustálenú podporu 20 procentov považoval som nie za ulavenie ťažkého položenia verejného úradníctva, lež takrečeno *za almužnu.*

Že prítomne pri pojednávaní tohoto návrhu znova ujímam sa slova, toho príčinou je, že tie odôvodnenia,

ktoré vlni nútily ma k pozdvihnutiu slova, nielen že aj dnes jestvujú, lež ešte viacej sú uplatnené.

Za prvé verejné úradníctvo vo väčšej miere, väčšou oduševnenosťou, oddanosťou a vytrvanlivosťou plní svoje povinnosti, ako vlni, ačpráve následkom preťahnutia vojny ich práce do nekonečna porástly. Zaslúžia preto nielen aby sme im naše vďaky vyslovili, lež poskytlí im aj prostriedky dostatočné ku zaopatreniu potravín, šiat a dali im možnosti ku zodpovednej výchove svojich detí.

Za druhé dvíham slovo preto, bo ceny potravných článkov, odevu atď. dosiahly takú hroznú výšku, že vlni o tomto čase nemali sme o tom ani pochopu, ba neopovážili sme sa to ani predpokladať.

Ja tento zákonný návrh v mene kresťanskej ľudovej strany vo všeobecnosti prijímam ako základ pojednávania v podrobnostiach, nie ale, aby válečná podpora verejného úradníctva ustálená bola v 20 procentoch, ako to v návrhu stojí, ani nie v 25—35 procentoch, ako to včul finančný pán minister ponúka, lež rovnako pre všetkých v 50 procentoch. Keby finančný pán minister na to povedal, že neni peňazí, odporúčam mu, *aby zodpovednú daň vyhodil no bursu.*

Štefan Rakovszky: Tam sú aj veľké subvencie loďbných spoločností.

Ján Molnár: Podotknúť chcem ešte aj iné otázky. Laňajšieho roku požiadali ma viacerí duchovní, aby som ct. pána finančného ministra pozornosť obrátil na isté ich záležitosti a ponosy. Toho roku dostal som z viacej strán takéto požiadanie, ja ale prítomne predniesť chcem len jedno, ktoré som dostal v mene nižšieho duchovenstva a v ktorom píšú nasledovne: «Nižšie duchovenstvo dôveru svoju skladalo v krajinských vyslancoch, že práce nižšieho duchovenstva sledovať budú aspoň toľkou uznanlivosťou, ako prácu učiteľov a notárov, *nedostalo však nič.* Krajinské zákonodarstvo včul znova zasedá, iní opäť účastní budú válečnej podpory, nižšie duchovenstvo znova ostane s prázdnu rukou. Nižšie duchovenstvo ale s dôchodkom 1600—2400 korún, ktorého dôchodkové pramene následkom vojny značne sú zmenšené, opravde zaslúži zodpovednú podporu.» K tomu treba mi ešte dodať, že na mnohých miestach pri sriadení kongruí roku 1896., teda pred dvadsať rokmi, dľa tehďajších cien vymenily párbér na príklad mecku jačmeňa po 2 korunách, mecku ovsa po 1 kor. 70 h. Duchovní skutočne utisnutí na dôchodok z kongruí, majú teda z toho hroznú škodu. Spomenutý list ale pokračuje nasledovne: «*K nám obracia sa celý svet*» — o tomto verejne môžu vydať svedectvo páni ministri: vnútra, finančných záležitostí a verejnej výučby, ktorí jednostajne posielajú duchovným všelijaké nariadenia a prosby — *«my aby sme všetko podporovali, my aby sme do nekonečnosti donášali obeť, nás ale nikto nepodporuje, na nás nikto nemyslí, my len ďalej musíme zápasit a trpeť biedu.»*

Ct. finančný pán minister na moju prosbu, ktorú som vlni v snemovni predniesol, sľúbil, že keď patriční

obrátiť sa ku výboru válečnej podpory, od toho že dostanú dajakú podporu. Urobili to aj podaktorí a volačo aj dostali. Za to ja pánu ministrovi finančnému vyslovujem moje vďaky, robím to ale s tým poznamenaním, že som ja pre duchovných nežiadal taký darček, takú almužnu, lež žiadam rozhodne, aby duchovným, tak ako verejnému úradníctvu, usiálená bola válečná podpora 50 procentov.

Ku et. p. ministromi finančných záležitostí a verejnej výučby mám ešte jednu prosbu. Na mnohých miestach následkom vojny účinkujú pomocní učitelia. *Týchto plat obnáša 66 kor. 66 hal. mesačne.* Či z tohoto môžu vyžiť? Žiadam preto, aby pomocní učitelia dostávali taký plat, ako riadni učitelia a aby účastní boli válečnej podpory 50 procentov.

Konečne prosím finančného pána ministra, aby jeho zákonný návrh rozprestrel aj na pensionovaných učiteľov, na pensionované učiteľky a na chudobné vdovy učiteľov, nachodiacich sa v tak biednom stave, že bez zhrozenia a phoršenia sa ani myslieť nemožno na to, že to možné môže byť v našej vlasti. — Zákonný návrh vo všeobecnosti, ako základ pojednávania v podrobnostiach, v mene kresťanskej ľudovej strany prijímam.

V zasadnutí tohože dňa popoludní vydržiavanom z kresťanskej ľudovej strany, v súvisе so zákonnou predlohou o válečnej podpore verejného úradníctva, rečnili ďalej: Štefan Rakovszky a Karol Huszár.

(Pokračovanie nasleduje.)

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky o udalostiach bojišťa proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

1. júla. Pri Tlumači proti rakúsko-uhorským čatám generála Bothmera jazdecké zástupy v šírke troch kilometrov a v šestnásobných radoch urobily útok. *Nepriateľa sme rozprášili, pričom utrpel ťažké ztraty.* Ináč vo východnej Haliči a Bukovine nestalo sa žiadnej významnej udalosti.

Vo Volhynii útok spojeneckých armád napreduje. Od Ugrinova na juh, od Porėyna na západ a pri Sokule nepriateľa sme odtisli.

Od počiatku júna južne od Pripjetu priviezli sme **158 ruských dôstojníkov a 23.075 mužov**, viac kanónov a 90 strojových pušiek.

2. júla. V Bukovine, pri nezmenenom položení, zvláštnej udalosti sa nestalo. Od Kolomei na západ a od Dnjestra na juh vyvinujú sa nové prudké boje. Od Tarnopola na severozápad rakúsko-uhorské a nemecké bataillony späť zaujali výšinu Vorobiov. *Zajali sme 7 ruských dôstojníkov a 892 mužov*, ukoristili sme sedem strojových pušiek a dva prístroje na hádzanie mín.

Útok pod vedením generála Linsingena stojacich spojeneckých vojsk aj včera na početných miestach po-

kročil napred. Počet zajatcov a množstvo koristi vzrastá. Protiútoky Rusov sa zmazaly.

3. júla. V Bukovine významnej udalosti nebolo. Pri Kolomei rozmer bojov vzrástol. Od mesta na západ silný výpad nepriateľa proti nám, *pristavili sme protiútokom.*

Od Tlumaču na juhovýchod, kde nemecké a rakúsko-uhorské čaty stoja v boji, v šírke poldruha kilometra proti nám započatý útok ruskej jazdy v palbe nášho delostrelectva a pechoty *sa rozpadol.*

Od Lucku na juh útok spojencov *opäť získal priestor.* Od Lucku na západ a severozápad prudké výpady Rusov *sme odbili.* Podobne sa zmazal útok nepriateľskej jazdy aj okolo Zlotovky.

Na severovýchod od Baranovičov nemecké a rakúsko-uhorské čaty *odrazily prudkou delostreleckou palbou pripravené silné útoky.* Boje sa ešte celkom neskončily.

4. júla. V Bukovine naše čaty odrazily jednotlivé osihotené výpady Rusov.

Pri Kolomei trvá boj s nezmenenou prudkosťou. Rusi so svojimi, od mesta na západ prevedenými útokmi nedosiahli výsledku.

Na severe — od Tlumaču na juh a východ — nemecké a rakúsko-uhorské čaty *úspešne postupujú napred.*

Vo Volhynii nepriateľ hromadnými útokmi usiluje sa pristaviť naše napredovanie, *ale sme ho všade s ťažkými jeho ztratami odrazili.*

5. júla. V Bukovine na výšinách, od Kirlibaby severovýchodne sa vypínajúcich, srážka s nepriateľskou jazdou je v prúde.

Od Kolomei na západ cez poludnie ku útoku napredujúcu ruskú brigádu naše delostrelectvo prinútilo, *aby o zlom-krk cúvla.* Pred večerom nepriateľ od Sadzavky na juh s veľkou silou útočil, *všade sme ho odrazili*, miestami po rozhorčenom boji z blízka. Pri Baryši, od Bučacu na západ, Rusi na krátky čas vnikli do jednej našej posície, našim protiútokom ale, pôvodné naše obranné posície sme späť zaujali.

Pri Verbene, na hornom toku Štyru, rakúsko-uhorské čaty z príležitosti jedného výpadu zajaly 11 ruských dôstojníkov a 827 mužov a ukoristily 5 strojových pušiek. Na tomto odseku frontu od dní vynikol vždy osvedčený theresienstadský 42. peší pluk.

Od Lucku na juhozápad a na západ znova s najväčšími ztratami *zmazaly sa početné výpady nepriateľa.* Na odseku Štyru, niže Sokula až po Rafalovku, Rusi znova začali svoje útoky. Od Kolkov na západ nepriateľ hodením do boja veľkej sily, usiluje sa, aby pevne usadil sa na severnom brehu. *Ruské útoky na početných miestach sme odrazili.*

6. júla. V Bukovine niet významnejšej udalosti.

Od Dnjestra na juh bitka trvá. Pri Sadzavke nepriateľ s presilou vnikol do našej posície. V šírke šiest kilometrov obsadili sme o 3000 krokov ďalej na západ zariadenú ochrannú čiaru *a tam sme všetky ďalšie útoky*

odrazili. Od Kolomei na juhozápad a severozápad naše posície proti všetkým namáhaniam nepriateľa sme obrátili. Od Bučacu na juhozápad náš front po prudkých bojoch odtiahli sme ku potoku Koropiec.

Pri zákrute Štyru, od Kolkov na sever, aj večera bol rozhorčený boj zámieňavého priebehu.

Nemecko-ruská vojna.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach východného bojišta proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

1. júla. *Armády generála Linsingena*: Od Kolkov na západ, od Sokula na juhozápad a pri Vyčiny zaujali

Kráľovná «Hollandska».

sme ruské posície. Od Lucku na západ a juhozápad, pre nás prajné boje sú v prúde. Tu Rusi večera v zajatcoch utratili 15 dôstojníkov a 1365 mužov, od 26. júna ale 26 dôstojníkov a 3165 mužov.

Pri armáde generála gr. Bothmera nepriateľ svoje marné jazdecké útoky, urobené od Tlumaču na juhovýchod, zaplatil s ťažkými ztrátami.

2. júla. *Armády generála Linsingena*: Útok pokročil napred. Počet zajatcov zvýšil sa o 7 dôstojníkov a 1400 mužov. Protiútoky nepriateľa sme hladko odrazili.

Armáda generála grófa Bothmera: Nemecké a rakúsko-uhorské čaty útokom dobyli nedávno Rusmi obsadenú, od Tarnopola na severozápad sa vypínajúcu výšinu Vorobiovku, zajaly 7 nepriateľských dôstojníkov a 892 mužov, ukoristili 7 strojových pušiek a 2 prístroje na hádzanie mín.

3. júla. Ruské torpedové lode a radová loď «Slava» od Raggasemu na východ bez výsledku strieľaly na Kurlandské morske pobrežie. Naše pobrežné batterie vzaly ich pod účinnú palbu a naše letúnske roje ich napadly, «Slavu» trafily.

Armády maršalla Hindenburga: Na viac bodoch nepriateľ zvýšil palbu a viackrát pokúsil sa o výpady. Tieto len pri Minki (od Smorgona na sever) viedly ku bojom svedeným v našich čiarach, z ktorých sme nepriateľa, zajmúc 243 Rusov, pri jeho ťažkých, krvavých ztrátach naskutku zase odohnali.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Rusi od Gorodišče na severovýchod a na východ, ako aj na oboch stranách železnice Baranoviči—Novi, po viac hodín trvajúcej delostreleckej príprave, urobili útok. Náš protiútok proti oddeleniam, ktoré vtrhly od Gorodišče na severovýchod, pokračuje. Inde nepriateľa pri zanechaní mnoho jeho mŕtvých a ranených, sme rozohnali.

Armády generála Linsingena: Silné ruské protiútoky od Lucku na sever a na juhozápad neboly vstave pristaviť naše napredovanie. *Veľké ich jazdecké útoky plačlive sa rozpadly. Počet zajatcov zvýšil sa asi o 1800 mužov.*

Armáda generála grófa Bothmera: Od Tlumaču na juhovýchod naše čaty stoja v prajnom boji.

4. júla. *Armády maršalla Hindenburga*: V súvis s mnohonásobne stupňovanou delostreleckou činnosťou Rusi večer a v noci na viac miestach frontu, ťahajúceho sa od Naročského jazera cez Smorgon po okolie od Vyšnieva na východ, útočili a síce so značnými silami na oboch stranách Smorgona pri Doguce (od Kreva na severovýchod) a pri Šlojkovčime (od Vyšnieva na juhovýchod), výsledku nedocielili, lež utrpeli ťažké ztraty.

Armády maršalla, bavorského kniežata Leopolda: Na tých miestach, kde sa Rusom zpočiatku podarilo postúpiť napred, silné protiútoky našich čiat všade mali výsledok. V týchto bojoch zajali sme 13 dôstojníkov a 1883 mužov.

Armády generála Linsingena: Rusi aj večera silné,

zčiasťky náhle ta pritiahnuté čaty hodili proti našim napredujúcim vojskám. *Utrpeli porážku.* Náš útok znova získal priestor.

Armády generála grófa Bothmera: Od Tlumaču na juhovýchod naše čaty v rýchlom napredovaní Rusov vo frontnej šírke vyše 20 kilometrov a vyše 10 kilometrov hlbšie spät zatlačili.

5. júla. Na Kurlandské morské pobrežie od mora bezvýsledne strieľali z kanónov.

Proti frontu armád maršalla Hindenburga nepriateľ zvlášte na oboch stranách Smorgona pokračoval vo svojich podujatiach.

Nemecké lietacie roje výdatne bombardovali železničné zariadenia a shromažďujúce sa vojská v Minsku.

Armády bavorského kniežata, maršalla Leopolda: Rusi počnúc od Zirina po územie od Baranovičov na juhovýchod, znova začali svoje útoky. Zčiasťky vo veľmi húževnatom boji z blízka sme ich odrazili, alebo odtiaľ, kde vnikli do našich posícií, vyhnali. *Utrpeli najťažšie ztraty.*

Armáda generála Linsingena: Na dvoch stranách od Kostiučkovky (od Čartorijska na severozápad) a od Kolkov na severozápad stojí bitka.

Od Kolkov na západ napádame ruské oddelenia, ktoré postúpili cez Štyr.

Od Lucku na sever, na západ a na juhozápad po okolie Verbenu (od Berestečka na severovýchod) s veľkými silami urobený každý pokus nepriateľa, aby nám vyrval náš dosiaľ získaný osob, sa zmaril. Rusi krem krvavej ztraty, v zajatcoch utratili 11 dôstojníkov a 1189 mužov.

Naši letúni pri Lucku napadli železničné zariadenia a shromažďujúce sa čaty.

Armáda generála grófa Bothmera: Od Baryšu na juh nepriateľ na malom priestore v našej prvej čiare sa dočasne usalašil. Od Tlumoču na juhovýchod náš vydobitý zdar sme zvýšili.

6. júla. *Armády maršalla Hindenburga:* Od Rigy na juhovýchod, taktiež medzi Postavami a Vyšnievom, na početných častach frontu odrazili sme viac čiastočných útokov ruských. Od Rigy na juhovýchod protiútokom zajali sme 50 Rusov.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Boj, ktorý zvlášte na okolí Gorodišče a od Darova na juh bol veľmi prudký, všade bol rozhodnutý v náš prospech. Ztrata Rusov je zase veľmi značná.

Armády generála Linsingena: Pri Kostiučanovke a na okolí Kolkov bitky sa ešte neutišili.

Armáda generála grófa Bothmera: Na odseku Baryša obranu, po odrazení početných nepriateľských útokov, čiastočne preložili sme na odsek Koropiec. Ruský útok sa viackrát zlomil na nemeckých čiarach na oboch stranách Chočimierzu (od Tlumoču na juhovýchod).

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Z ľavej strany Joffre, francúzsky, z pravej strany Kadorna, taliansky hlavný vojenský veliteľ.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

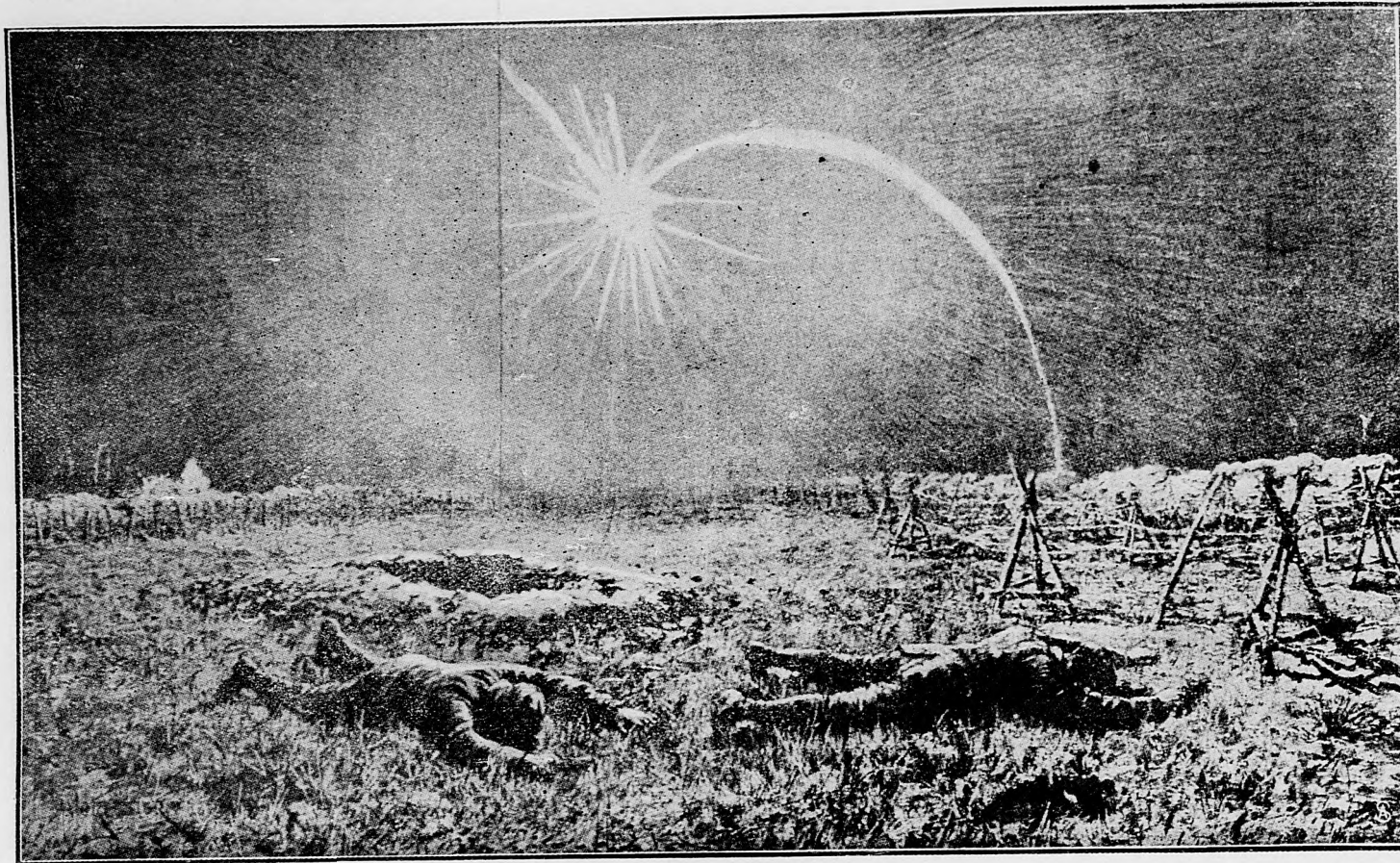
1. júla. Na severnom odseku Doberdovskej planiny po prudkých bojoch, v ktorých naše vojská podržaly všetky svoje posície, bojovná činnosť značne klesla. Na južnom odseku ale Taliani vo svojich útokoch pokračovali a keď sme tieto odrazili, veľmi živú kanónovú palbu začali. V zajatcoch dovezli sme 5 dôstojníkov a 105 mužov.

Na korutánskom fronte alpské čaty od údolia Seebachu na sever nezdarne útočili.

Medzi Brentou a Etschom výpady nepriateľa na priestore Cima Dieci a Monte Zebia, ďalej proti Monte Interrotto, na Pasubie, proti našim posíciám v údolí Brandu a na temeni vrchu Zugna sa zmarily. Arco stálo pod palbou talianskych diel.

Naši námorní letúni obce San Canziano, Bestrigna a Staranzano, ktoré nepriateľ drží obsadené, ako aj diela Adrie výdatne bombardovali.

2. júla. Na južnom odseku Doberdovskej planiny Taliani pokračovali v prudkej delostreleckej palbe a

Medzi dvoma frontami: Anglická predstráž medzi dvoma frontami ľahla si na zem, aby ju nespozorovali pri svetle nemeckej osvietujúcej bomby.

v útokoch proti územiu od Selzu na východ. Tieto námahy nepriateľa, v ktorých aj v noci pokračoval, vďaka húževnatej vytrvalosti obrancov, *ostaly bezvýsledné*.

Medzi Brentou a Etschom sa tiež zopakovali proti početným bodom nášho frontu urobené výpady Talianov.

Na území Marmolaty naše čaty odrazily viac útokov talianskych oddelení. Na priestore Ortlera zaujaly jedon z Kríšťalových temien. Včera sme zajali vyše 500 Talianov, medzi nimi 10 dôstojníkov.

3. júla. Proti Doberdovskej planine, od Monte dei Sei Busi na juh, vyvinutá sa čulá činnosť nepriateľských kanónov a mínometov trvá ďalej. Kde-tu boly aj húževnaté boje s ručnými granátmi.

Na území Marmolaty a na našom fronte medzi Brentou a Etschom *opäť sme odrazili viac útokov nepriateľských*.

Na území Monte Interrotto poručík Kaiser patrolou cis. a kráľ. 26. pešieho pluku landwehru, pozostávajúcou zo šesť mužov, po jednom, proti nepriateľským strojovým puškám prevedenom zdarnom pedujatí *priviedol 266 Talianov čo zajatcov, medzi nimi štyroch dôstojníkov*. Na iných miestach včera *zajali sme 14 dôstojníkov a 336 mužov*.

4. júla. Náš front medzi morom a Monte dei Sei Busi včera večer a celú noc stál pod najsilnejšou delostreleckou palbou a Taliani neprestajne útočili naň. Najprudšie námahy nepriateľa tentokrát boly namerené proti temenu vrchu od Monfalcone na východ, ktorý

naše statné landšturmové čaty proti sedem útokom úplne obránily. Výpady Talianov proti našim posiciam pri Bagni, na Monte Cosicho a od Selzu na východ sme tiež odrazili, zčiasťky v ručnom zápase.

Pred Monte San Michele už palba nášho delostrelectva zmarila napredovanie nepriateľskej pechoty. Od Suganského údolia na sever zmarily sa útoky Talianov na naše posície pri hornom toku potoka Maso. Aj od údolia hornej Posiny na sever *odrazily naše čaty viac silných útokov nepriateľa*. Včera sme zajali 177 Talianov.

Nadporučík Ján Foint sostrelil toto už tretie nepriateľské lietadlo.

5. júla. Odsek Doberdovský, hlavne južnú časť planiny, talianske delostrelectvo drží pod palbou. Pokusy Talianov o útok na naše posície od Monfalcone a Selzu na východ *sa zmarily*.

Na fronte medzi Brentou a Etschom nepriateľ marné sa pokúsil o výpady proti našim posiciam pri Roane od údolia Posiny na sever.

Pri Malborghete a v Suganskom údolí sostrelili sme po jednom nepriateľskom lietadle.

6. júla. Na juhozápadnom bojišti bojovná činnosť včera bola nepatrná.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

1. júla. Na mnohých miestach aj v noci zopakované výskumné výpady Angličanov a Francúzov sme všade odrazili. Zajatci a válečný materiál viac krát sa nám dostali do rúk. Výpady uviedli silnou palbou, plynovými útokmi alebo výbuchmi. Dnes rano na oboch brehoch Somme bojovná činnosť sa značne zvýšila. Od Reimsu na severovýchod a od Le Mesnila na severer menšie podujatia nepriateľskej pechoty sa zmarily.

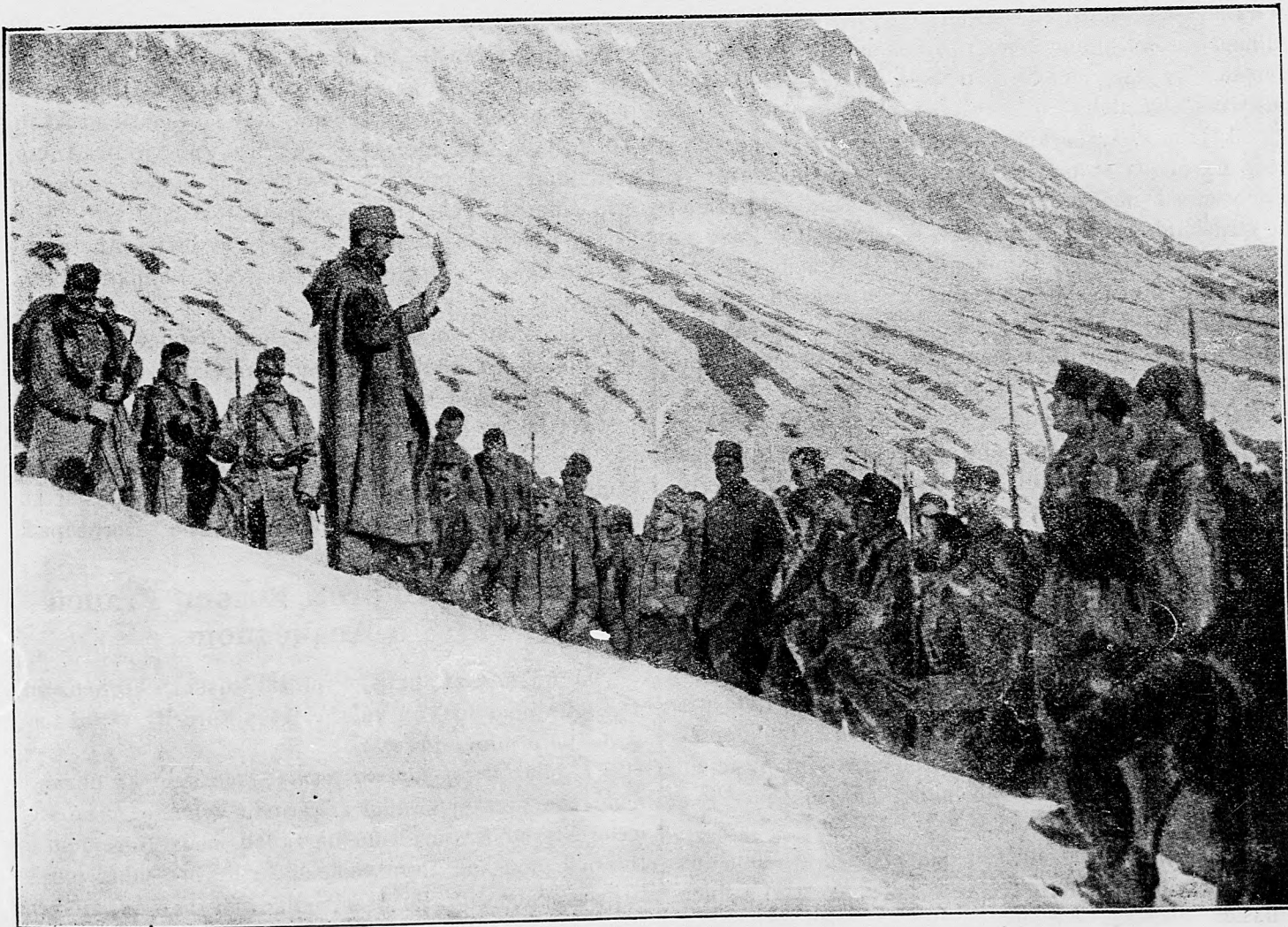
Od Msasu na západ byly boje pechoty miestneho významu. Na východnom brehu nepriateľ sa pokúsil, aby naše posície na Froide Terre, pri pancierovej pevnosti Thiaumont a v tejto posícii opäť zaujal, nakoľko práve tak, ako 22. a 23. mája proti pevnosti Douaumont veľké zástupy viedol k útoku. Práve tak, ako vtedy, aj vo svojej dnes v noci vydanéj zpráve na základe nepodstatných miestnych zdarov prenáhle oznámil, že pevnosť späť zaujali. *Skutočnosťou je, že nepriateľov útok s najťažšími jeho ztratami sa všade zmaril.* Na jednotlivých miestach jeho až do našich čiar napred

prišlých ľudí sme zajali, zvlášte do niekdajšej pancierovej pevnosti vkročil len zajatec.

Podujatia nemeckých patrol od hory Parroy na sever a od Senonesa na západ mali zdar.

Jeho veličenstvo sisár poručíkovi Wintgensovi, ktorý včera od Chateau Salinsa na juhozápad sotretil jeden francúzsky biplan, na uznanie výtečných služieb, ktoré prekonal v povetnom boji, udelil rád Pour le mérite. Palba našich kanónov jedno lietadlo pri Barsi, palba našich strojových pušiek ale druhé lietadlo na okolí pevnosti Thiaumont urobila bojaneschopným. Útoky nepriateľských letúňov na Lille vojenskej škody nespôsobili, oproti tomu hlavne v kostole St. Sauveur z kruhu obyvateľstva vyžiadaly značné obete, nakoľko počet mŕtvých a ranených prevyšuje 50. V mestách Douai, Bapaume, Péronne a Nesle palba Francúzov a Angličanov, ako aj bomby letúňov početných francúzskych obyvateľov zabily a ranily.

2 júla. Včera na oboch brehoch Somme, taktiež i potoka Ancere v šírke asi 40 kilometrov po sedem dní trvajúcej veľmi silnej delostreleckej palbe a plynových útokoch, započal sa od mnohých mesiacov s neobmedzenými prostriedkami pripravený veľký hromadný útok Angličanov a Francúzov. Od Gommecourta po okolie La Boisselle nepriateľ nedocielil významnejšieho zdaru,

Kapucín na bojišti drží kázeň tyrolským vojakom.

ale utrpel veľmi ťažké ztraty. Oproti tomu podarilo sa mu v prvých čiarach po Somme siahajúceho odseku dvoch divízií, na jednotlivých punktoch vyniknúť, tak že sme za lepšie uznali tieto divízie z úplne dostrieľaných najprednejších zákop odtiahnuť nazad do pozície medzi prvou a druhou čiarou. V najprednejšej pozícii pevne vbudovaný, ináč neupotrebitelným učinový materiál, ako sa to pri takejto príležitosti vždy stáva, bol ztratený. V súvisi s touto veľkou bojovnou činnosťou na viac miestach urobili proti nám delostrelecký výpad a menší útok na vedľajších bojovných čiarach a aj od Tahure na západ a juhovýchod; tieto výpady sa všade zmarily.

Od Maasu na ľavo na výšine 304 zaujali sme časte francúzskych zákop a odrazili sme ručnými granátmi urobený útok francúzsky. Od Maasu na východ nepriateľ hodením do boja nových veľkých síl večera viackrát a aj dnes rano napadol na výšine Frode Terre. zvlášte pri pevnosti Thiaumont nachodiace sa nemecké čiaary; v našej záverečnej palbe s najťažšími jeho ztratami musel sa vrátiť.

Povettná služba nepriateľov bola veľmi činná. Roje našich lietadiel na mnohých miestach prinútily ich ku boju a zapríčinily im ťažké ztraty. Najviac na okolí napadnutého frontu a na priestore Maasu zostrelili sme 15 nepriateľských lietadiel, medzi nimi 8 anglických a 3 francúzske uprostred našich čiar. Nadporučík barón Althaus urobil bojaneschopným siedmeho svojho protivníka. My sme lietadla neutratili, ačkoľvek jednotliví naši riaditeľia alebo pozorovatelia aj boli ranení.

3. júla. Pokračovanie v anglicko francúzskych útokoch na oboch stranách Somme od rieky na sever vo všeobecnosti nedosiahlo pražiadnej výhody. Nepriateľ tu utrpel mimoriadne veľké krvavé ztraty. Od rieky na juh v noci do jednej druhej pozície sme späť odklonili tú divíziu, ktorú sme večera boli späť vzali do pozície medzi najprednejšou a druhou čiarou. Bojovná činnosť na frontoch ešte nenapadnutých armád ostala tá istá.

Od Maasu na západ ku menším bojom pechoty viedly pokusy Francúzov, aby nám na výšine 304 zaujaté časte zákop opäť vyrvali. Od Maasu na východ nepriateľ aj ďalej sa vysilil v marných útokoch proti pevnosti Thiaumont a Froide Terre. Počas jedného jeho útoku asi na šesťsto metrov juhozápadne od pevnosti priechodne vnikol do našej najprednejšej zákopy, odkiaľ sme ho však zaraz opäť vyprášili. Od pevnosti Vaux na juhozápad «Batterie de Damloup» od dnešnej noci je v našich rukách. Tam sme priviedli sto zajatcov a viac strojových pušiek. V Bois de Prêtre (od Pont á Moussona na severozápad) proti nemeckým pozíciám napredujúce francúzske oddelenia ľahkým spôsobom sme odbili.

V početných povettných bojoch večerajšieho dňa zostrelili sme šesť nepriateľských lietadiel, štyri z nich v našich čiarach. Poručík Mulzer z tejto príležitosti siedmeho, poručík Parschau ale šiesteho svojho soka

urobil boja neschopným. Naša odstraňujúca palba jeden nepriateľský biplan nad Douai, druhý predvčerom od Pervyse na východ (front Yserský) zostrelila. Naši letúni na okolí Verduna zostrelili dve francúzske prieviazané vzducholode.

4. júla. Kým od potoka Ancre na sever nepriateľ nezopakoval svoje útoky, medzi Ancre a Somme proti frontu Thiepval—La Boisselle — lesik Mametz, od Somme na juh ale proti čiare Barieux—Belloy veľké sily hodil do boja. Do boja hodeným veľkým zástupom ľudí zodpovedaly jeho ztraty, ktoré utrpel v palbe nášho delostrelectva a pechoty. Útoky sme všade odrazili.

O obec Hardecourt (od Somme na sever) viedol sa rozhorčený boj. Vniknutých Francúzov sme vyhnali. Od Yperna na severovýchod od La Bassée na západ a na okolí od Maasu na východ ale silné útoky na Batterie de Damloup sme hladko odrazili. Opätovné francúzske úradné zprávy o zpäťzajatí pevnosti Thiaumont a Batterie de Damloup sú práve také bájky, ako z príležitosti pri Somme odohrávších sa udalostí sdelené číslice o zajatých.

Nemecké patroly od Armentièresu na východ a juhovýchod vtrhly do anglických pozícií, naše výskumné oddelenia pri Exbrücke (od Mühlhausenu na západ) ale do francúzskych pozícií. Tu z Francúzov 1 dôstojník a 60 jágrov padlo do zajatia.

Sostrelili sme deväť nepriateľských lietadiel, päť v povettnom boji bez toho, že by sme boli mali ztratu, štyri našou ochrannou palbou, zpomedi lietadiel, ktoré boli urobené bojaneschopnými, šesť je v našich rukách.

5. júla. Od morského pobrežia po potok Ancre, odhliadnuc od menších výskumných bojov, bola len živá činnosť delostrelectva a hadzačov mín.

V posledné dni počet na pravom brehu Ancre neranene zajatých Angličanov činí 48 dôstojníkov a 867 mužov.

Na fronte na oboch stranách Somme od večera večera zase sa vedie ťažký boj. *Nepriateľ dosiaľ nikde nebol vstave vybojovať dôležitý osov.*

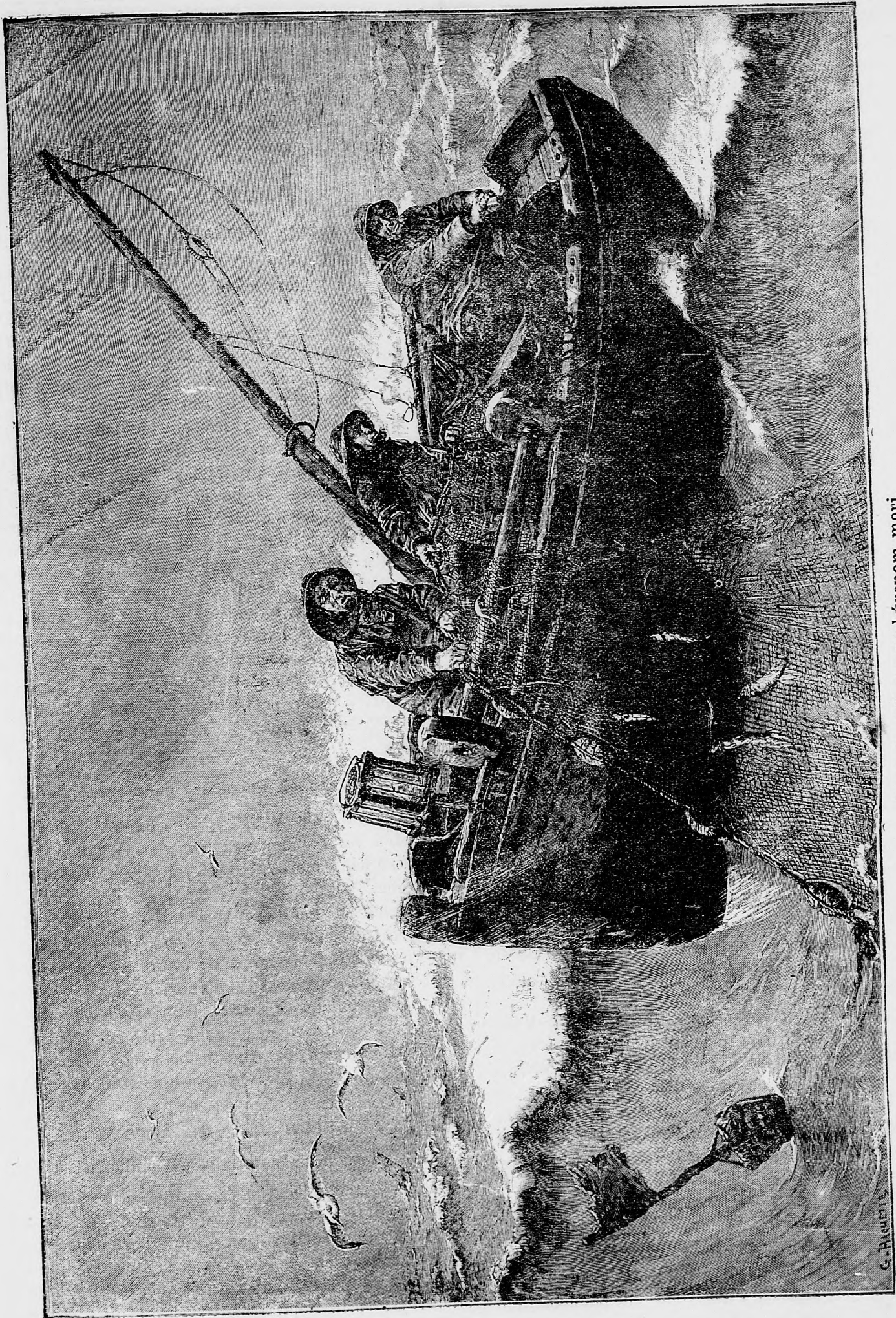
Na ľavom brehu Maasu deň uplynul bez udalostí.

Na pravom brehu Maasu Francúzi znova s veľkými silami, ale marne sa usilovali bližšie sa dostať ku našim pozíciám od pevnosti Thiaumont na severozápad.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

1. júla. *Mezopotámsky front:* Položenie je nezmenené. Na perskej hranici z Kerindu vyhnané ruské válečné sily od Kešrevabadu na západ, medzi Kerindom a Harunabadom, na ceste vedúcej ku Kermansahu, pokúsily sa odporovať. Po osemhodinovom boji, v ktorom Rusi utrpeli veľké ztraty, prinútili sme ich k úteku smerom Harunabadu. Naše čaty ich prenasledujú.

Lovenie rýb na rozbúrenom mori.

G. H. H. H.

Kaukazský front: Na pravom krídle a v centre nebobo udalosti, odhliadnuc od nepatrnej obapolnej strelby. V centre jedno nepriateľské lietadlo, ktoré sa bálo útoku jedného k jeho prenasledovaniu poslaného lietadla, prinútili sme k sleteniu. Na ľavom krídle nepriateľ s jednou časťou svojich válečných sil pokúsil sa útočiť proti jednej svojej predtým opustenej pozícii. Útok sa zmaril. Naše čaty protiútokom zaujali jednu dominujúcu výšinu, ktorú nepriateľ bol obsadil. Počas boja ukoristili sme tri strojové pušky. Počet od nepriateľa na ľavom krídle ukoristených strojových pušiek vzrástol na desať.

Z ostatných frontov neoznamujú významnejšej udalosti.

2. júla. *Mezopotámsky front:* Položenie je nezmenené. V južnom Persku naše čaty pokračujú vo svojich pohyboch od Okuta na juh, medzičím ruské zadné voje ženú pred sebou.

Kaukazský front: Na pravom krídle a v centre niet čo oznámiť. Naše čaty, ktoré stoja od rieky Čorok na sever, prišli k centru nepriateľa a na fronte osem kilometrov širokom na severe tísly ho ku pobrežiu a znova zaujali v dĺžke 12 kilometrov najdôležitejšie nepriateľské pozície.

Naše morské válečné sily behom posledného týždňa dosiahly mnoho zdaru na Čiernom mori. Naše podmorské lode pri kaukazskom pobreží potopily štyri veľké parníky, medzi nimi dopravné lode. Jedna z lodí bola plná čatami. Mimo toho potopily aj jednu ruskú plachtovú loď. Ďalej utonul jeden municiou naložený a ešte jeden nepriateľský križiak, oba narazily na mŕtvolu.

Dňa 28. júna pri Katii v povetrom boji jedného nepriateľského letúňa za pätnásť minút prinútili sme sletieť. Lietadlo medzi kanálom a Katiou sletelo, aby sa pred prenasledovaním nášho lietadla zachránilo.

3. júla. *Mezopotámsky front:* Nebolo zmeny. Z južnej časti Perska novších správ nedošlo.

Kaukazský front: Na pravom krídle ticho. V centre miestny obapolný kanónový boj trval s prestávkami. Na ľavom krídle naša ofenzíva od potoka Čuruch na sever s kroka na krok so zdarom postupuje proti pobrežiu. Včera naše prenasledujúce čaty zaujali novšie nepriateľské pozície a týmto rozšírily zaujaté územie. Zajali sme 20 Rusov.

4. júla. *Mezopotámsky front:* Nebolo zmeny. V južnom Persku Rusi 28. júna cúvajúc z Kösrevabadu v noci opustili Harunabad a so svojou hlavnou silou náhlive utekali smerom Mahidezehtu. Silný zadný voj, ktorý nechali v Harunabade, nevedel sa udržať voči našim prenasledujúcim napred potisnutým oddeleniam. Dňa 29. júna vytiahol z mesta a bol priučený cúvnuť smerom hlavnej sily.

Kaukazský front: Na pravom krídle nebolo významného podujatia. Naše delostrelectvo účinnivo strieľalo na nepriateľské tábory a shromažďovacie miesta čiat. Na ľavom krídle naše čaty od Čoruchu na sever zaujaté sú opevňovaním v posledné dni podmanených pozícií. Proti pravému krídlu severnej skupiny tu ope-

rujúcich našich čiat, nepriateľ pokúsil sa o ofenzívny výpad, ktorý sa však zmaril. Nadobudli sme zajatcov a korist. Nepriateľ na jednotlivých punktoch prímorského odseku pokúsil sa o prekvapujúce útoky, ale sme ich s jeho ztratami odbili.

Inej noviny niet.

Vojna na mori.

Novšia zpráva o bitke na Východnom mori.

Berlin, 2. júla. (Wolff. kancelária.) Dľa posledne došlých správ, ktoré znejú o bojoch svedených s ruskou morskou válečnou silou v noci na 30. júna, na základe 30. júna vydanéj úradnej zprávy utvoril sa nasledovný obraz bitky: V spomenutú noc od Haevringu na juh asi na 20 morských míľ nemecké torpedové lode spozorovaly tri ruské torpedoborce, tak sa zdá, týpu Novik a vzaly ich pod palbu. Nepriateľ sa naskutku zvrhol a následkom dáždivých, nepriaznivých výhľadových pomerov lode zmyzly. O hodinu pozdejšie na východe ukazovaly sa novšie oblaky dymu, načo sa naše torpedové lode obrátili v tú stranu. Dva nepriateľské križiaky, z ktorých jeden, tak sa zdá, bol triedy Makarov a druhý triedy Oleg, taktiež 5 nepriateľských torpedoborcov sa zjavilo. Naše lode začaly útočiť a z kanónov, taktiež torpedami strieľaly na nepriateľa. Pri nepriateľských loďach presne bolo možno ustáliť viac výbuchov. Na počiatku útoku nepriateľ všetky naše torpedové lode z kanónov každého kalibru vzal pod prudkú palbu, jeho palba však po výbuchoch značne oslaba. V hmle, ktorá sa spustila, nepriateľ zmizol z obzoru.

Hrdinský skutok nemeckej podmorskej lode.

Berlin, 6. júla. Wolffova kancelária oznamuje:

Jedna naša podmorská loď dňa 4. júla v južnej časti Severného mora potopila jeden nepriateľský torpedoborec.

Podmorská loď jeho veličenstva «U 35.», ktorá viezla rukopis jeho veličenstva cisára, upravený na jeho veličenstvo španielskeho kráľa a do Kartageny lieky pre Nemcov v Španielsku internovaných, po zdarnom riešení svojej úlohy sa vrátila. Podmorská loď na tejto svojej ceste medzi iným potopila ozbrojený francúzsky parník «Herault» a ukoristila jeden kanón.

Náčelník admirálskeho štábu.

Zvláštne válečné zprávy.

Brusilova armáda utratila pol miliona ľudí.

Z tlačového válečného stánu oznamujú: Vyznania ruských zajatcov, ruské zprávy, ktoré sa nám dostaly do rúk a z podobných prameňov pochodiacie dáta teraz už robia možným, aby sme aspoň približne mohli ustáliť ztraty, ktoré Rusi počas svojej štyrtýždňovej ofenzívy utrpeli. Nepriateľ pri týchto svojich útokoch značné rezervy hodil do boja. Máme príčinu predpokla-

dať, že za každou jednotlivou čatou 50—75 percentov rezervy stálo napohotove. Len takto bolo možné, že nepriateľ také pluky, ktoré v jeden deň polovicu svojho mužstva nechaly na bojišti, v nasledujúci deň už celkom doplnené hnal k útoku. Pravda v takomto mrhaní ľudí ešte ani len Rusi nemôžu pokračovať do nekonečna. Aby sme z nesčíselných príkladov len jeden spomenuli, 53. ruský peší pluk, ktorý bojuje vo Volhynii, 6. júna mal 3250 a o štyri dni pozdejšie už len 800 chlapov, čo jest utratil 2450 chlapov, čo zodpovedá 75 percentom počtu jeho mužstva. Dňa 14. júna pluku poslali 2200 hláv počítajúcu náhradu, čím približne zas dosiahol úplný počet svojho mužstva. Ale už 21. júna z osem kompánií päť bolo úplne zničené, kdežto tri počítovaly 20—50 hláv. Podobné pomery panujú aj v ostatných čatách, ktoré pod velením Brusilova stoja na juhozápadnom fronte. Všetky spoľahlivé dáta srovnávajú sa v tom, že za poľnou armádou napohotove stojace a asi trom štvrtinám bojujúcich čiat zodpovedajúce rezervy už nepostačujú nahradiť ztraty. Nové náhrady treba privážať z vnútra krajiny. Ruská juhozápadná armáda za jeden mesiac v mŕtvých a ranených utratila prinajmenej 500.000 ľudí.

Podzemné posície Nemcov.

Lugano, 7. júla. Časopis «Corriere della Sera» oznamuje z anglického frontu: Veľké ztraty Angličanov zapríčinilo to, že Nemci pod rumami svojich posícií skryli strojové pušky. Svedkovia dokazujú, že Nemci až do konečna bojovali. So svojimi puškami skryli sa v zákopách desať metrov hlbokých a keď sa anglická pechota po skončenom boji utahovala, Nemci vyšli z úkrytov a pekelnú palbu spustili na Angličanov. Nemci svoje podzemné chodby vybudovali v opravdovú pevnosť. Angličania darmo spustošili dediny, podzemné skrýše Nemcov tým menej vedeli nájsť. Keď Angličania pochodili zdanlivo opustené okolie, odrazu obkolesili ich skrytí obranci, ktorí strojovými puškami napadli anglickú pechotu. Stalo sa i to, že Nemci skôr vyšli zo svojich úkrytov, vtedy ich Angličania pravda zajali. Ale po odchode anglických čiat zpod zeme opäť tajuplne vyšly veľké nemecké čaty, ktoré vyslobodily zajatých Nemcov a zajaly ich anglických strážcov.

Zádušné slávnosti v Belehrade.

Druhý výročitý deň sarajevskej hroznej vraždy 29. júna v Belehrade zasvätili veľkolepými zádušnými slávnosťami. Po uliciach hlavného mesta Srbska už zavčas rána križovali oddelenia husárov, po všetkých stranách ale panoval úplný pokoj; obyvateľstvo, ako inokedy, hore-dolu chodilo v najväčšom poriadku. Zo štátnych a úradných stavaní vialy čierne veľké zástavy. Okolo konaku, predtým kráľovského palácu, v radoch stálo pešie vojsko, z oblokov nekďajšej trónnej dvorany, ktorú teraz zariadili na katolícky kostol, slyšať bolo zvuky

vojenskej hudby, ktorá sprevádzala cirkevné piesne pri slávnostnej svätej omši, odbavovanej za dušné spasenie následníka trónu arcikniežata *Franca Ferdinanda* a jeho manželky *kňažny Žofie Hohenberg*.

Predpoludním o jedonástej hodine vo veľkom katedrálom kostole boli zádušné služby Božie, ktoré odbavoval archimandrita východného grécko-srbského obradu. Do katedrálneho chrámu už včasne pred určeným časom dostavili sa povolani hostia: nekďajší ministri Srbska, intelligencia mesta, professori, lekári, pravotári, vodcovia volakedajších politických stránok. Ku hlavnému sídelnému chrámu automobil dochádzal za automobilom. S veľkým sprievodom prišiel ta i hlavný gubernátor Srbska gróf *Salis-Sewis*, ako prekročil prah chrámu, zavznely žalostné zvuky cirkevného spevu, rozhodným krokom stúpil loďou chrámu a na pravej strane oltáru postál na schodiku baldachýnu, za ním stál náčelník generálneho štábu v spoločnosti štábnych dôstojníkov.

Nad baldachýnom je ešte vždy dvojitý starý címer, címer Srbska. Na tom mieste, kde teraz gróf *Salis-Sewis* stál, na tróne sedával kráľ Peter, pri službách Božích pred neho stúpil pópá s kadidlom a hlboko sa poklonil pred ním, ako teraz pred generálom. Na prostriedku chrámu postavený bol katafalk, okolo neho stálo šesťadvadsať pópov oblečených zčiasťky v žltom, zčiasťky v čiernom ornáte, najstarší medzi nimi prednášal zádušný cirkevný nápev, z ktorého dlhej osnovy slyšať bolo opakovanie slov: ...*prestolonásledníka erchercoga Franja Ferdinanda, Žofie*...

Sviece horely po celom kostole v nesčíselnom počte, zažaté elektrické lampy a plynové lampáše pokryté boli čiernym závojom. V predsieni chrámu predávali voskovice, ktoré kupovalo obecnstvo a každý pri zádušných službách Božích v ruke držal zažatú voskovicu, tak je to v obyčaji u veriacich východného grécko-srbského obradu.

Kvetov v chráme nebolo vidieť, len v jednom kúte nad hrobom najväčšieho panovníka Srbska Michala *Obrenoviča*, ktoréko 29. mája roku 1868. *zavraždiť dal Peter Karadordevič*.

Archimandrita, hlboko klaňajúc sa, okádzal katafalk, pričom cirkevný sbor spieval: *Gospodi pomiluj! Gospodi pomiluj!* Pred sídelným chrámom stojaci hudobný sbor vojenský hral: *Gotterhalte*. Archimandrita zatým s hlbokou poklonou stúpil pred generála, hlavného gubernátora, viedol ho ku katafalku, na ktorý položil biely koláč, z ktorého zlatou lyžičkou vykrojil kústik a podal ho hlavnému gubernátorovi, ktorý podaný mu kústik posväteného chleba zhltol; archimandrita podobným spôsobom dal z tohoto chleba všetkým dôstojníkom sprievodu hlavného gubernátora. S tým zakončená bola zádušná slávnosť. Archimandrita, obkľúčený pópami, gubernátora odprevadil ku hlavnému východu chrámu a odobral sa od neho s hlbokou poklonou.

Za vojenským kordonom pred chrámom postaveným, stálo početné obecnstvo, obdivovalo skvostnú

rovnošatu dôstojníkov, hľadelo zvedave, práve tak, ako pred dvoma rokmi, keď za ruského vyslanca Hartwiga zádušnú slávnosť držať rozkázal teraz bez kráľovstva kráľ Peter.

Obchod s novým obilím.

O obchode s novým obilím, vláda najnovšie vydala nariadenie, ktoré podávame v nasledovnom výťahu :

Dľa nariadenia každý, či dorába obilie či nie, pre svoju domácu potrebu môže si kúpiť pšenice, raže, poloviny, prosa a jačmeňa, pre gazdovskú potrebu pšenice, s vytvorením každého sprostredkovateľa, priekupca, bezprostredne u dorábatela, ale ku tejto kúpe musí si pýtať nákupnú legitimáciu od predstavenstva (v meste od mešťanostu) tej obce, v ktorej býva.

Kupovať slobodno len na území tej obce, ktorej predstavenstvo legitimáciu vystavilo, poľažne aj na území takých obcí stolice, na ktoré minister obchodu platnosť nákupnej legitimácie prípadne rozprestre.

Vystavenie nákupnej legitimácie možno si pýtať od predstavenstva na celú potrebu obilia, pre domácnosť rátajúc na dobu od 16. augusta 1916. do 15. augusta r. 1917., ale táto potreba v jednej položke od 100 kilogrammov menšia byť nemôže. Predstavenstvo obce povinné je dozerať na to, aby si patričný na základe legitimácie nenakúpil viac obilia, než koľko pre svoju domácnosť potrebuje. Nákupnú legitimáciu na druhú osobu preniesť neslobodno a predavač obilia túto legitimáciu od kupujúceho musí si pýtať a pre svoje legitimovanie sa ohľadom odpredaju zbožia opatriť, keď to vrchnosť bude žiadať.

Kto dostane nákupnú legitimáciu, len vzhľadom na vystavenú koľkosť potreby obilia nemá práva na zaopatrenie múkou, zbožím, zo strany vrchnosti.

Ku nakúpeniu zbožia potrebného do gazdovstva potrebné sú tiež takéto nákupné legitimácie, ktoré sa podobným spôsobom vystavia.

Takto kúpené obilie patričnému môže somleť každý mlyn, ale len vtedy, keď patričný oddá mlynárovi certifikát, ktorý je na tenže mlyn vystavený. Mlynári, správy mlynov tieto certifikáty opatria pre dozornú vrchnosť, ktorá tiež bude cieľom kontrolovania pýtať.

Kto si nemôže alebo nechce nakúpiť obilia na základe nákupného certifikátu, toho právom a povinnosťou je obrátiť sa ku obecnému predstavenstvu (mešťanostovi) o vrchnostenské zaopatrenie potrebného zbožia (múky). Týmto cieľom najpozdnejšie do 15. septembra treba ústne alebo listovne predstavenstvu (mešťanostovi) hodnoverne oznámiť koľkosť zbožia (múky) potrebného do 15. augusta budúceho roku, poľažne tú časť potreby, ktorú vlastná úroda nezakryla.

Pre domácu potrebu môže si kúpiť každý, kto sa s hospodárstvom súvisiacimi prácami zaoberá, z pše-

ničnej, ražnej alebo jačmennej múky alebo zo smiešaniny týchto druhov obilia rátajúc denne najviac 400 grammov na jednu hlavu, ktorí konajú ťažkú telesnú prácu, denne na každú hlavu najviac 300 grammov na každú hlavu a na každý deň. Stránka si môže pýtať nákupnú legitimáciu aj ku kúpe jednej čiastky potrebnej múky, ale táto musí činiť najmenej 100 kilogrammov. O zaokrytie potreby vyše týchto 100 kilov môže sa stránka obrátiť ku vrchnosti.

Dorábatel (gazda) povinný je celú zásobu obilia oznámiť. Z tejto zásoby sa odráta potreba pre vlastnú domácnosť, pre gazdovstvo (potreba ku kŕmeniu) a zbožie predané na základe nákupnej legitimácie. Obilie, ktoré po odrátaní tohto zvyšuje, povinný je dorábatel do 15. októbra ponúknuť Válečné plodiny zpeňajúcej účastinnej spoločnosti. Administratívne vrchnosti majú právo bárskeď presvedčiť sa, či je udanie koľkosti obilia a iných dát hodnoverné a týmto cieľom môžu preskúmať zásoby a sklady.

Konečne po označení trestov na priestupníkov vláda nariadením vyriekla, že všetky legitimácie, certifikáty, prosby atď., ktoré sa vystavia v smysle tohto nariadenia, oslobodené sú od štamplov a poplatkov a za ich vystavenie žiadon poplatok pýtať neslobodno.

Bráňme sa proti škodcom v obilí.

Každá žijúca bytnosť, tak aj obilie má svojich škodcov, ktorí jestli je počasie pre nich priaznivé a gazda sa nebráni proti nim — veľmi často zničia úrodu celkom alebo čiastočne. Za starých dobrých časov gazda sa neveľmi staral o takéto niečo. Vtedy sa ľahšie dalo vyžiť a jestli v jednom roku úroda aj vyšla na nivoč, nasledujúci rok gazda dočkal bez všetkej väčšej biedy, lebo mal zbožie v sypárni z predošlého roku. Dnes je tomuto už koniec ! Sypáreň je častejšie prázdna, ako naplnená a stará úroda netrvá do novej. Pomery sa zmenily a položenie gazdovo sa veľmi obťažilo. Dnes už neni dost len porať zem a obsiať ju, ale zidené rastliny cez zelý rok treba opatrovať, starať sa o ne, jestli chceme mať z nich nejaký ošoh. Toto opatrovanie, alebo bránenie sa proti rozličným chorobám a škodcom rastlín je o veľa ťažšia práca, ako by si to človek na prvý pohľad myslel, ale kto ju svedomite vyplní, ten iste bude mať z nej ošoh.

Cez zimu, keď gazdovských prác v poli nemáme a takmer celý čas obraciam len na opatrovanie statku, takmer v každej malej dedine bývajú gazdovské prednášky, na ktorých sa o týchto veciach pojednáva, poučujúc gazdov, že jako sa má brániť proti rozličným škodcom.

Príslovie hovorí : «Dobrý kňaz sa do smrti učí». Ale už potom aspoň dost vie, kdežto neborák gazda cez celý svoj život neni vstave osvojil si tie známosti, ktoré sú mu ku gazdovaniu potrebné.

Ani na tých gazdovských prednáškach prednáša-

telia nemôžu rozpovedať všetko, lebo na všetko ani oni sami nevedia dať radu, ale s väčšími chybami predsa obznámiu gazdov a súčasne ich poučia, že ako sa môže od nich oslobodiť!

Najnebezpečnejšou a najväčšie škody robiacou chorobou obilných rastlín je kamenná sneť (kőüszög), ktorú na niektorých vidiekoch volajú aj masťou alebo smradľavou sneťou (zsíros üszög, бүдös üszö).

Sneťou napadnutý klas sa sotva skloňuje a osť má chlpatú. V takomto klase niet zrna, lež na mieste zrna sú v ňom napuchnuté, ľahko prelomiteľné semená, majúce tenkú kôru, ktorá je naplnená akýmsi čiernym prachom. Tento čierny prach není nič iné, jako takrečeno zrno samej sneti. Jestli takéto zrno roztreme na dlani, pocítíme veľmi nepríjemný smradľavý zápach a preto sa táto sneť zovie aj smradľavou sneťou. Zrno sneti nevypadne z klasa, lež v ňom ostane až po samú mlatbu.

Keď takéto obilie mláti, z mláťačky sa len tak dymí, lebo bubon rozmrví zrná sneti a čierny prach ešte v mláťačke sadá na zdravé zrno obilia. Jeden koniec pšeničného zrna je srstnatý a na prostriedku na jednom boku ľahá sa brázdička. Prach sneti sadne medzi tú srst a do brázdičky a spolu s obilím dostane sa do vreca a do sýpky.

Veľká je toto chyba aj vtedy, keď takéto zrno neupotrebíme na siatie, lebo kupec takúto pšenicu lacnejšie kúpi. A zatajiť to pred ním sa nedá, lebo jestli takúto pšenicu medzi rukami pomrví, smradľavý zápach sneti naskutku pocíti.

V jaseňi, keď príde čas sejby, sneť so zrnom dostane sa do zeme a keď zrno začne klíčiť, aj sneť vykličí a vrasťie do obilnej rastliny. Takáto pšenica sa vôbec nezdá byť chorou, veselo rastie ďalej, až po samé kvitnutie. Ale už v klase nevyvinie sa múčnaté zrno, lež sa vyvinie sneť, ktorá sa až sem vtiahla a tu vyvinula svoju úrodu už spomenutý čierny prach. Prirodzené je, že čím snetivejšie bolo zrno, ktoré sme siali, tým snetivejšia bude aj úroda. Už bol aj taký prípad, že dve tretiny celej tably byly len samá sneť a gazdovi neurodilo sa ani toľko zrna, koľko ho vysial.

Často vidíme v chotáre, že je na niektorej roli veľmi mnoho snetivých klasov, kdežto na inej roli je takýchto klasov málo alebo ich vôbec niet, kdežto pozemky sú takmer rovnaké a už od viac rokov nikto nedoviezol zrno na siatie z druhej obce. Príčina rozdielu v úrode tu väzí v tom, že jeden gazda sial snetivú, druhý ale očistenú pšenicu.

Preto, jestli sa proti tomuto škodcovi pšenice chceme obrániť, nikdy nesejme takú pšenicu, ktorú sme prv od sneti neočistili.

Či malý gazda má prichovávať býkov?

Za poldruharočného býka pekného tela a dobrej fajty možno dostať pekné peniaze. Že či malý gazda má chovať býka alebo nie, to závisí teda od toho, či

vie vychovať býka pekného tela a dobrej fajty. Od toho gazdu, ktorého rožný statok je miešaný, nekúpia býka, lebo fajta teliec od takéhoto býka nikdy není istá, ani vtedy, keď je býk ináč dobrého tela a nosí na sebe charakter niektorej fajty. Gazda, ktorý má takýto statok, obyčajne hovorí, že malého gazdu, ktorý chová býkov, páni nepodporujú. Nemá pravdu! Nie preto nekúpia od neho býka, bo je on malý gazda, lež preto, bo jeho býka, ktorého vychoval od miešaného statku, nemožno upotrebiť. Pri takýchto býkoch na jednom vidieku nikdy nebudú mať rovnakú rožnú lichvu.

Gazda, ktorého rožný statok je miešaný, nech chová jalovice a juncov. Býkov nech chová len ten gazda, ktorého rožný statok je čistej výdatnej fajty a ktorý sa do chovania býkov rozumie. Býka síce treba dobre krmíť, ale vytučiť ho nikdy neslobodno.

Aký rožný statok má dať gazda do krmníka?

Ešte nevinnutý alebo zakrpatený rožný statok do krmníka dávať sa neodplatí, bo netučnie tak, ako dobre vyvinuté alebo od mladí dobre chované kusy. A poneváž len dobrý tovar má dobrú cenu a len takýto tovar sa iste odpredá, len takýto je hľadaný, teda jestli gazda má zakrpatený rožný statok, najviac nech ho popraví, ale nech ho nechová na vytučenie. Nevyvinuté kusy vôbec nech nedáva do krmníka, bo aj takéto kusy síce odpredá, ale lacno, bo mäsiar z takéhoto kusa nevie vysekať veľa mäsa.

Junca a vola vždy lepšie možno vykrmíť, ako kravu alebo býka, bo junec a vól netúži po párení sa; ale aj ich mäso je lepšie a aj drahšie ho platia. Býci a kravy počas krmenia na vytučenie sú nespokojné a takto ťažšie berú na seba, pri ich krmení na vytučenie je teda osoh menší.

Kus rožného statku, ktorý chceme dať do krmníka, nech je predovšetkým zdravý, bo choré zviera nevie dobre tráviť. A veru zvierafu, ktoré krmíme na vytučenie, treba dávať mnoho a dobrého krmiva a preto drahý krm škoda je mrhať po daromnici. Kus rožného statku, ktorý chceme postaviť do krmníka, má mať dobrú chuť k žraniu; takéto kusy sú tie, ktoré mnoho dobrého a drahého krmu s osohom vedia pretvoriť v mäso a v masť. Gazda teda musí poznať zdravie patričného kusa rožného statku, a toto ani není ťažká vec, bo zdravé zviera má hladkú srst, riadne prežúva (žviaka), papuľu má vlhkú a studenú, riadne lajná a lajná od suchého krmu sú síce tvrdšie, ako od zeleného, ale preto sú mäkké a spolu sa držia, kdežto lajná zle tráviaceho hoväda sú alebo tvrdé, alebo riedke.

Zvlášte taký kus netreba dávať do krmníka, ktorého lajná sú vždy riedke; u takéhoto zvierafa krm je len za krátky čas v črevách a zviera nestrávený krm vylúči zo seba. Preto na takomto kuse málo pribúda, čo by sme ho jakýmkoľvek dobrým krmom krmili, bo

črevá nevyužijú dostatočne v krme nachodiac sa živné látky.

Ako neni dobrá na krmenie, na vytučenie rožná lichva, ktorá je nie vyvinutá, bo málo mäsa možno z nej vysekať, práve tak neni súci do krmníka ani starý rožný statok bez zubov. S týmto spojené je zlé trávenie a slabé tráviace ústroje neni sú vstave poradiť si s tým dobrým a drahým krmom, ktorý takýmto starým kusom rožného statku dávame. Mimo toho vykrmenie starého kusa vyžaduje toľko času a toľko dobrého krmu, že na osoh nemôžeme ani len myslieť. Takéto staré popravené kusy obyčajne kúpi len taký mäsiar, ktorý kupuje len to, čo je lacné.

Tí kupci, ktorí kupujú rožnú lichvu do pálení, vždy hľadia na to, či je statok symetrického tela. Potom, pravda, bez slova prejdú vedľa takého kusa, ktorý má veľkú hlavu a rohy, alebo dlhé nohy a brucho má zoschnuté. Títo kupci jedajú sa len na také kusy, ktoré sú už či malé, alebo veľké, ale ktoré majú telo symetrické. Hľadajú také kusy, ktoré aj pri obyčajnom krmení sú v dobrej sile, bo vedia, že takéto kusy veľmi dobre pretvorí krm v mäso a v masť. Na takéto kusy sa hovorí, že sa dobre krmia na vytučenie a keď priekupec takýto kus aj hanobí, to nerobí preto, že sa mu nepáči, ale preto, aby ho lacnejšie dostal.

Kupec, keď kupuje rožný statok, ktorý sa má krmieť na vytučenie, obzre mu aj nohy, ba aj paprčky a v tomto má pravdu. So zlými nohami zviera nevydrží za 5—6 mesiacov trvajúce krmenie, bo je telo ustavične ťažšie a ťažšie a aby toto vždy ťažšie telo nohy byly vstave držať, preto majú byť silné, zdravé a majú stáť pravidelne. Títo kupci pri rožnom statku, ktorý kupujú pre krmenie na vytučenie, hľadia zvlášte na brucho zvieraťa a taký kus, ktorého brucho je nahor vytiahnuté, ani nekúpia, bo takéto zviera má chybné črevá, zle trávi a takto sa dobre ani nevykrmí.

Jestli gazda má rožný statok bielej fajty a niektorý kus chce predať na mäso, tak prirodzene nech ho vykrmí alebo aspoň nech ho popraví; ale jestli kúpi rožný statok na vykrmenie, tak nech kúpi červenostrakaté kusy, bo táto fajta rožného statku sa lepšie krmí na vytučenie a aj viac platia za ňu.

CHYRNIK.

Vysoké pápežské vyznačenie. Osvietený pán biskup dr. Ludvik *Rajner*, generálny vikár ostrihomský, 24. júla slúži svoju zlatú svätú omšu. Jeho svätosť Pápež Benedikt XV. z tejto príležitosti vriadil ho medzi biskupov pápežskému trónu pristojacich. Jeho eminencia kardinál knieža-primas, arcibiskup ostrihomský dr. Ján *Csernoch*, vysoko vyznačenému a o katolícku cirkev najväčších zásluh, osvietenému pánu biskupovi, pri osobnej návšteve vyslovil svoje blahoželanie.

Osvietený pán biskup rožňavský dr. L. Balás na podporu katolíckej tlače obetoval 150 korún.

Červený Kríž vo Spiši. Spišský výbor krajinského spolku Červeného Kríža 26. júna vydržoval svoje valné zasadnutie v Popráde pod predsedníctvom podžupana dr. Ludvika Neogradyho. K doterajším 13 filiálkam spolku utvorilo sa v stolici 6 nových filiáliiek. Pekne sa rozmnožil i počet údov, v samom Smolníku 500 nových údov vstúpilo do filiálky. V spišských nemocniciach a zotavujúcich miestach Červeného Kríža pre hrdinov prichystaných, je 2000 postiel. Výbor uzavrel, že všemožne sbierať bude nových údov, aj medzi opatrovanými vojakmi a z toho cieľu obráti sa ku veliteľstvom náhradných bataillonov 67. a 85. pešieho, ako aj 9. honvédskeho pluku, aby byly na tom, žeby vojaci vstúpili do spolku Červeného Kríža. 24. júna utvorili filiálku Červeného Kríža v Ondrišlu (Merény) s 64 údami. Pre ranených a nemocných vojakov opatrovaných v kěžmarskej nemocnici Červeného Kríža fabrikant Karol Wein z príležitosti odumretia svojej manželky obetoval 1000 kor. a úradníci Weinovej fabriky 140 korún. Novoveský výbor Červeného Kríža s potravinami napomáhajúcejmu miestnemu výboru obetoval 1000 korún podpory a i cestou novín vyzýva obecnosť, aby novoveskej (iglovskej) nemocnici Červeného Kríža darovalo bielizeň a látku k vystrojeniu postiel.

V levočských vojenských nemocniciach minulého týždňa zomreli: 42-ročný Peter Kőközi, pešiak 24. honvédskeho pluku; 23-ročný Pavel Sztankievicz, pešiak 10. spoločného pluku; 47 ročný Anton Stift, pešiak 16. landwehrskeho pluku; 20-ročný Ondrej Wrobel, pešiak 49. spoločného pluku; 20-ročný Varislav Brach, pešiak 20. spoločného pluku; 20-ročný Živan Veszkor, pešiak 23. spoločného pluku; 32-ročný žandár Ján Pietrowszky a 20-ročný Jozef Pavlacka, pešiak 25. landwehrskeho pluku. Nech je požehnaná ich pamiatka!

Vojenské vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ nariadil, aby Augustovi Kleinschrodtovi, plukovníkovi 67. pešieho pluku, za výtečné služby konané pred nepriateľom na vedenie bolo dané najvyššie pochvalné uznanie. To isté uznanie dostal i Franc Wittek, kapitán 67. pešieho pluku. Jeho veličenstvo Martinovi Székelyovi, rezervnému poručíkovi 67. pešieho pluku, ktorý padnul pred nepriateľom, udelil vojenský zásluhný kríž tretej triedy. — Vysokého vojenského vyznačenia bol účastný lubický (Spiš) policajný kapitán dr. Ondrej Róth, poručík tyroských jágrov, ktorý z príležitosti začatej offensivy svojou kompániou prvý vnikol na talianskú zem: za svoje hrdinské chovanie sa dostal rád železnej koruny s válečnou ozdobou. — Spišsko hrušovský rodák, husársky kapitán Štefan Máriašsy dostal vojenský zásluhný kríž tretej triedy.

V Richvalde (Spiš) behom krátkeho času dve 10 ročné dievčatá a jeden triročný chlapec zomreli na šarlach.

Preložení štacionšéfi košicko-oderbergskej železnice. Vrútnanský štacionšéf Fridrich Gerber preložený je do Žiliny a čačanský štacionšéf Ludvik Purr do Vrútek.

Vyznačenie Červeného Kríža. Gelnický rodák, dr. Rudolf Walkó, ktorý od počiatku vojny koná válečnú službu, od pruského Červeného Kríža na uznanie zásluh nadobudnutých v obrane liečenia nemeckých ranených, vyznačený je medaillou Červeného Kríža tretej triedy. Hunsdorfský veľkostatkár, rezervný husársky nadporučík Alexander Bugsch, vojenský veliteľ viac spišských fabrik, na uznanie výtečných zásluh nadobudnutých okolo zdravotníctva vojenského, dostal bezplatne čestný odznak Červeného Kríža druhej triedy s válečnou ozdobou. Eugen Neubauer, dozorca košicko-oderbergskej železice na uznanie výtečných zásluh nadobudnutých počas vojny okolo zdravotníctva vojenského, dostal čestný odznak Červeného Kríža druhej triedy s válečnou ozdobou.

Vojenské vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ nariadil, aby Ottovi Jägerovi, rezervnému poručíkovi 67. pešieho pluku, znovu na vedomie bolo dané najvyššie uznanie. Felix Irszabek, nadporučík 67. pešieho pluku, vyznačený bol vojenským záslužným krížom III. triedy s válečnou ozdobou. — Ján Sentkó a Albert Kónya, honvédi košického 9. pluku, vyznačení boli bronzovou medaillou hrdinskosti. — Ján Vojesek zo spišských Majerek, delostrelec 3/III. landšturmistského delostreleckého oddelenia, z tej príležitosti, že s nebezpečenstvom svojho vlastného života vyslobodil viac kamarátov zo sňahovej laviny, od jeho veličenstva kráľa dostal strieborný záslužný kríž na stužke medailly hrdinskosti.

Odsúdený liferant armády. Rudolfa Szegőva, direktora istého budapeštianskeho spolku, honvédske ministerstvo poverilo lifrovaním 6000 koňských kobercov, ale Szegő do určeného termínu lifroval len 699 kobercov. Budapeštianska trestná súdna stolica minule pojednávala túto záležitosť. Dľa obžaloby jeho premeškanie bolo následkom toho, že sa k lifrovaniu takého tovaru, ktorý s jeho životným povolaním nestojí v žiadnom súvisi, podujal bez toho, aby tovar bol mal hotový, alebo aby sa o zabezpečenie tovaru dostatočne bol postaral, kdežto by sa bol mohol presvedčiť o ťažkostiach, ktoré vtedy stály v ceste zaopatrenia kobercov pre kone. Súdna stolica odsúdila ho na šesť mesiacov do väzenia a na 1000 korún peňažnej pokuty.

Chytili nebezpečného väzňa. Zo žalára levočskej kráľ. súdnej stolice 27. mája uskočil 46-ročný väzeň Peter Zmaržla, ktorý bol zavretý pre mnohé vlámačné krádeže. Žandári začali usilovne stopovať, kým 21. júna videli ho medzi Lubicou a Tvarožnou. Nepoddal sa na oslovenie žandárov, ba protivil sa im so zbraňou, ktorú mal pri sebe. Žandári upotrebili zbraň a ranili ho tak nebezpečne, že 25. júna zomrel v kěžmarskej nemocnici.

Pre rodiny narukovaných zamestnancov košicko-oderbergskej železnice v mesiaci máji sossbierali 2459 korún.

Zabil ju hrom. Vo Felsőhágu vo Vys. Tatrách 10. júna usmrtil hrom v kuchyni zamestnanú manželku lesného Brunnsteinera. Jej stvoro dietkam, ktoré vtedy tiež boly v kuchyni, nestalo sa nič. Hrom prešiel cez stenu do stajne a zabil tam jedno teľa.

Válečný večierok. Na Vrútkach zariadili válečný večierok, ktorý pre hrdinských vojakov oslepnutých vo vojne priniesol 500 korún.

Utopili sa. Z Trenčína oznamujú: Rudolf Szendrő, žiak V. triedy trenčínkeho gymnásia, medzi plávaním utopil sa vo Váhu. — Zo Spišskej Novej Vsi píšú, že v tamojšom mlynskom potoku 15. júna utopil sa 4-ročný chlapček Jozef Strauch.

Kde je počájevský milostný obraz? Ruské časopisy píšú, že je v Kiewe, kde sa Rusi stále modlia pred ním.

Zoltánová Zmeškálová z oravského Leštína na válečné ciele Katolíckeho Karitásu znovu obetovala 200 korún.

Z Vysokých Tatier. V Tátraszépplaku v minulé dni zariadili válečný koncert, ktorý fondu válečných vdov a sirôt priniesol 300 korún.

Mrtví a ranení.

Zkráteniny: pp. = spoločný peší pluk; hp. = honvédske peší pluk; jb. = jágerský bataillon; komp. = kompánia; náhr. komp. = náhradná kompánia; bat. = bataillon. Za menom stojace číslo označuje kompániu, v ktorej patričný slúži. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel; písmena z. ale značí, že patričný je zajatý.

Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.

Zachar Adam (Alsómichna) 26. pp. 11, Zahenky Ján (Divényhuta) 25. pp. 11, Zalcer Karol (Losonc) 25. pp. 4. maršbat. 3 †, Zauška Štefan (Lipcese) 25. pp. 5. †, Zemko Ján (Nagyret) 25. pp. 7, Zeňak Pavel (Majosmező, st. trenč.) 77. pp. 8 †, Zlesik (?) Pavel (Hontbagonya) 89. pp. 11 †, Zrubeč Dominik (Gyarak) 31. lp. z., Žitka Ján (Alsólegénd) 25. pp. 9 †, Žilka Martin (Felsőtisztás) 25. pp. 6, Žilka Pavel (Divényhuta) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Žilla Jozef (Urvölgy) 25. pp. 3, Zsóri Štefan (Abafalva, Gemer) 25. pp. 4. maršbat. 4 z.

Z 15. landšturmového pešieho pluku: Gellony Štefan (Parasztudobova) 4 z., Gera Štefan (Szaniszlófalva) 8 z. (totožnosť presne nie ustálená), Gežo Ján (Trencsénselmec) 7, ranený a zajatý, Globan Ján (Kovarc) 5 z., Godál Ján (Nyitraörmény) 5 z., Gogolják Matej Jozef (Szlanica) 12 z., Gyikos Pavel (Veszele) 12 z., Gyuris Buben Anton (Zsolt) 2 z., Habai Jozef (Nyitraörmény) 6, ranený a zajatý, Hajovsky Franc (Onor) 5 z., Hanzlúvka Pavel (Császkó) 10 z., Havalda Štefan (Szkacsány) 6 z., Hill Andrej (Trencsénkutas) 7 z., Holi Alexander (Kiskovalló) 9 z., Holka Pavel (Turzófalva) 8 z., Horin Adolf (Alsónyiresd) 4 z., Hornáček Štefan (Berezó) 12 z., Hornák Štefan (Osztro) 12 z., Hrubša Štefan (Péterlak) 9 z., Hubinsky Štefan (Sarlócska) 5. náhr. komp., ranený a zajatý, Hurbanec Andrej (Ószombat) 10 z., Igaz Štefan (Nyitranémeti) 5 z., Janák Alexander (Nagykolos) 6 z., Janik Seko Ignác (Hatna) 7 z., Jelen Štefan (Verbó) 9 z., Jesensky Petruše Ján (Nagyjessen) 3 z., Ježik Michal (Tornyos) 1 z., Jurček Ján (Nemesmogyoród) 2 z.

Rokáts Samuel poručík 15. lp. 12 z., Sehlesinger Nathán nadporučík v rezerve (Kiszucauhely) 24. hp. 5 z., Schreiber Vincenc poručík (Nemsó) 15. hp. 2 z., Stukovsky Štefan nadporučík (Vágújhely) 15. lp. 11 z., Adamek Michal (Miava) 15. hp., Alesca Ján (Vágbeszterce) 32. hp., Ambrozai Štefan (Málas) 26. pp. 15, Annus Juraj (Ipolyödémes) 15. hp., Antal Franc (Mohi) 26. pp. 2, Bača Ján (Morvamogyóród) 26. pp. 5, Bakó Štefan (Kisbelleg) 26. pp. 9, Baláz Matej (Kuchyna) 71. pp. z., Balažik Ján 26. pp. 10 †, Balla Karol (Nagysáró) 26. pp. 14 †, Bezád Florian (Nyitrakoros) 19. jb. 3, Bjelik Adam (Nagysziklás) 26. pp. 5, Blahut Pavel (Selmechánya) 14. hp., Blaško-Koleček Jozef (Diósfalu) 71. pp. z., Blažek Adolf 43. pp. 14, Blažo Ján (Nagyszombat) 72. pp. 2 †, Bližjak Jozef (Bérces) 71. pp. 5 z., Bozik Pavel (Gobolyfalu) 71. pp. z., Brand-Dubsky Ján (Beckó) 71. pp. 3 z., Bratko Jozef (Ujbánya) 26. pp. 2, Briška Emanuel Gabriel (Szentmiklósvölgye) 71. pp. z., Brodniansky Pavel (Korpona) 26. pp. 15, Budinski Jozef (Ujbánya) 26. pp. štábné oddelenie, Buccik Jozef (Valča) 71. pp. 8 z., Chodolka Vincenc (Turirtovány) 71. pp. z., Chrastik Jozef (Vítenc) 72. pp. 2, Čehák Jozef (Vágrévfalu) 26. pp. 2, Čellár Ján (Garamkövesd) 26. pp. 16 †, Čisarik Andrej (Turzófalva) 71. pp. 14 z., Cigánik Jozef (Kisudvar) 71. pp. z., Dániel Ján (Sasvár) 23. hp. 10, Daransky Pavel (Beckó) 71. pp. 1 z., Děkán Štefan (Kisáč) 6. hp. pridelený 23. hp. 3. náhr. komp., Demo Franc (Óhaj) 26. pp. 14 †, Dočkal Pavel (Holics) 15. hp., Dreveni Ján (Csetmely) 26. pp. 5, Drdul Martin (Istvánlak) 71. pp. z., Drdul Valentin (Istvánlak) 71. pp. z., Dulka Adam (Nagykelecsény) 71. pp. 9 z., Durec Martin (Ótura) 71. pp. z., Filip Štefan (Kannos (?) st. trenčianska) 15. hp., Fojtik Michal 72. pp. 11, Frank Karol (Jaskafalva) 71. pp. z., Fujak-Serik Cyrill (Dlhépole) 71. pp. 9 z., Fulajtár Ján (Lászlód) 26. pp. 6, Gabriš Pavel (Bát) 26. pp. 11, Gacik Filip (Kosárfalva) 71. pp. 7 z., Gajdoš Peter (Turzófalva) 71. pp. z., Galčík Andrej (Marikó) 71. pp. z., Garabáš Jozef (Malatin) 71. pp. 9 z., Gašpar Jozef 15. hp., Gadlas Vincenc (Karásznó) 71. pp.

(Pokračovanie nasleduje.)

Listy z bojišta.

Hafčanský gazda Ondrej Kromka z 32. jágerského bataillonu v svojej 19. júna datovanej karotke píše svojmu duchovnému do Richvaldu (Spiš): Mali sme veľký angrif, ale dobre sa skončil, dali nám i tieto karotky, na ktorej píšem, ako odznak, že sme dobrý jágri. 27. júna píše: Ruská offensiva sa už skončila na našom fronte, my sme si nedali front pretrhnúť. Za sedem dní bil na nás. Naša kompánia stojí teraz na feldwachu 300 krokov od neho.

Ján Kostka zo spišských Matašoviec, pešiak 67. pluku, v svojej 24. júna datovanej karotke píše richvaldskému duchovnému: Na Turice a na Svätého Antóna mali sme na ruskej zemi veľmi krutý a strašný boj. Granáty nepriateľské tak padaly, jak z najhoršej búrky ladovec. Ďakujem Bohu, že ma šťastlivo zachránil v tomto boji. Dubové lesy to smiešalo so zemou. Videlo sa, že koniec sveta, súd Boží.

Richvaldský mládenec Jozef Smolen, ktorý koná teraz válečnú službu pri 12. honvédskom pešom pluku v svojej karotke z 23. júna píše svojmu duchovnému: Z Košíc sme vyšli 15. júna večer o 9. hodine. 19. sme už boli pri nepriateľovi a v druhú noc sme už nocovali na predku v prvej zákope. Nepriateľ útočil na nás zaraz v prvú noc, ale sme ho odbili a kanóny naše silno bily tak, že musel utekať nepriateľ zo svojich dekungov, to sme ho potom hnali ďaleko, tak myslím, že na 10 kilometrov nazad utiekol. Zajali sme moc Moskalov. Za to chvála Bohu! Už druhý raz musím každú minútu svoj život obetovať, aby domácich nezničil nepriateľ. Kto zná, čo so mnou ešte bude, lebo tak hrajú guľky kolo hlavy, jak muchy, keď horúco.

Richvaldský gazda Michal Duda, ktorý pri 6. korpsmunicionsparku koná službu na bojišti, v svojej 28. júna datovanej karotke píše svojmu duchovnému: «Kreštan» a som dostal. A teraz veľmi pekne ich prosím, aby mi poslali jednu modlitebnu knižočku: «Svätý kráľu Ladislave, oroduj za nás». Modlitby a poučenia pre uhorských kat. vojakov. Mám jedného kamaráta zo Šáriša. Pýtal ma, aby som im písal o takú knižočku.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle
a gramofóny
vo veľmi ľáv-
nych cenách
na sklade má

JOZEF HABAN

Budapest, VII., Almássy-tér 14.

Pýtojte si veľký obrázkový
cenník zdarma.

Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

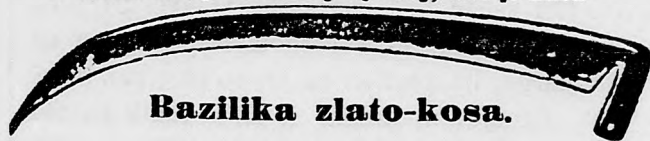
BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosa.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosa už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej **„Bazilika zlatej kosa“** s poštovou dobierkou:

70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosa 2-60	2-70	2-80	2-90	3-—	3-10	3-20	3-60 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosa. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metallový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosa a veľký obchodný dom.